

Artefactes, enginys i altres andròmines

La literatura infantil com a acceleradora de la imaginació

A la nostra societat, la sobreabundància de productes genera deixalles de tota mena. Això fa girar la mirada envers expressions artístiques innovadores que se centren en la recuperació i en l'experimentació d'objectes quotidians que poden servir per crear personatges nous i per imaginar situacions noves. La literatura no en queda exclosa.

«Tic-tac.»

(Susurraba él.)

«Toc-toc.»

(Susurró la otra.)

Él le regaló un minuto.

Ella suspiró una gota

Se ha enamorado el reloj
de la cañería rota.

(Pedro Mañas, *Trastario*)

Gianni Rodari deia:

El món de les joguines no té límits. Es reflecteix i interfereix en el món adult, en la seva realitat canviant. Hi figuren fins i tot els tancs, per desgràcia... Hauríem de relacionar íntimament els tres substantius imaginació, joc i llibre, per tal d'aconseguir que la literatura no caigués sobre els nens com un pes extern o una tasca avorrida, sinó que surti d'ells, visqui amb ells, per ajudar-los a créixer.

I també deia que els infants, durant el seu creixement, travessen una fase en què els objectes els serveixen sobretot de símbols i que, fins i tot, els llibres s'haurien de considerar joguines, com la pilota o la nina, però fets de paraules i d'imatges.

El cert és que els llibres que inviten a jugar, a imaginar, a crear, tenen molta acceptació entre l'alumnat, perquè els objectes estranys, els artefactes, sempre ens han acompanyat a la nostra vida diària (des del telèfon mòbil fins a les tisores o l'ascensor) i els trobem a la mitologia grega (les ales d'Ícar, el cavall de Troia), al cinema (els aparells de l'agent 007) i als tebeos (els invents del professor Franz de Copenhaguen), però, sobretot, a la literatura.

La literatura infantil i juvenil no és aliena a aquesta necessitat d'inventar mons nous, formes noves de vida, objectes nous. Així, trobem llibres on els objectes inanimats adquireixen mobilitat (Turkowski, 2007), uns altres on apareixen enginys que funcionen: Sierra i Fabra, 2013, uns altres amb objectes imaginaris confeccionats a partir d'elements de la natura: Belli, 2010, artefactes construïts amb objectes quotidians: Kuhlmann, 2014, etc.

Són llibres que es presten a imaginar, però també a crear a partir de les propostes que, fàcilment, podem deduir. Són llibres que lliguen directament la ciència amb el medi, la plàstica, la imaginació, i que conviden a realitzar treball cooperatiu. Aprofitem-los! ■

Escola Frederic Mistral (L'Hospitalet de Llobregat)

▲ AUTOR

Jaume Centelles

jcentell@xtec.cat

L'univers de Christian Voltz

La creació de personatges amb materials reciclats

Els llibres de Voltz són extraordinaris, perquè, a més de fer-nos passar una bona estona, ens obren les portes a la imaginació i ens conviden a ser, nosaltres mateixos, creadors de personatges nous.

El llibre *¿Todavía nada?* explica que el senyor Luis va plantar una llavor i cada dia s'hi acostava per veure el naixement de la planta, però no en sortia res... En canvi, els lectors observem com, sota terra, hi brolla la llavor i va creixent fins que emergeix. Lamentablement, intervindrà un segon personatge en la història i el senyor Luis mai no sabrà res d'una flor que nosaltres hem vist créixer.

Segons Christian Voltz: «Si mirem atentament els objectes que ens envolten, segurament ens faran pensar en la ma-

nera com s'assemblen a una cara, a un animal...». A partir d'aquesta premissa, podem fer nombroses activitats plàstiques relacionades amb *¿Todavía nada?* i altres llibres d'aquest autor. Tot seguit se'n mostren alguns exemples.

Què és aquest objecte?

S'hi planteja la visió d'un objecte quotidià i s'hi fan aproximacions al que pot ser... Un cademat es transforma en un vehicle, un coet, la bossa de mà d'una senyora...

Fem cares a l'atzar

Quan dibuixem una cara al voltant d'un objecte, aquest objecte esdevé el nas. Ho provem amb diversos elements (una pastanaga, un raspall, una fulla...) i donem la instrucció sobre quina expressió hem d'aconseguir (sorpresa, gana, somriure...).

El jardí del senyor Luis

Fem el jardí amb flors variades i acolorides i emprant tota mena d'objectes (fulles, pètals, grans, botons, plomes, papers de colors...).

Edat

A partir de 6 anys.

Nombre d'alumnes

Grup classe.

Objectius

- Reflexionar sobre els conceptes de paciència i perseverança.
- Elaborar un treball plàstic a partir de materials de rebuig, seguint el model de Christian Voltz.
- Gaudir de la lectura d'un àlbum il·lustrat.

Recursos

Temps: Una sessió.

Espai: Aula ordinària o biblioteca

Material: Llibre *¿Todavía nada?* (Voltz, 2008) i altres contes de Christian Voltz. Materials de rebuig.

Crear una escultura

Un objecte que no serveixi es pot reciclar, transformant-lo o modificant-lo en un altre personatge. Per fer-ho, van bé els llevataps, els raspalls, els xerracs, les tisores, els penjadors, les carxofes de dutxa, els embuts, les tenalles, els ventiladors, les aixetes, les claus, les oueres, els brics, els coladors, etc. Qualsevol objecte pot ser transformable. ■

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BELLI, G. (2004): *El taller de las mariposas*. Granada. Bárbara Fiore.
- KUHLMANN, T. (2014): *Lindbergh: La increíble aventura de un ratón volador*. Barcelona. Juventud.
- SIERRA, J. (2013): *El extraordinario ingenio parlante del profesor Palermo*. Barcelona. La Galera.
- TURKOWSKI, E. (2007): *Estaba oscuro y sospechosamente tranquilo*. Barcelona. Libros del zorro rojo.
- VOLTZ, C. (2008): *¿Todavía nada?* Pontevedra. Kalandraka.

